

HISTORIE: Válečná horečka a umlčování odlišných názorů srazily Athény na kolena

- CZ24 News | 21. února 2023

To je příběh válečné výpravy na Sicílii, která způsobila porážku athénské demokracie během peloponéských válek a vedla k nastolení vlády takzvaných 400 oligarchů.

Thúkydídés byl athénským historikem a generálem. Jeho kniha „Dějiny peloponéských válek“ detailně popisuje dlouhodobý konflikt mezi dvěma městskými rivaly antického Řecka, Athénami a Spartou. Thúkydídés je považován za otce vědeckého popisu historie, neboť peloponéské války jsou první dějinnou událostí v historii lidstva, která byla odborně zdokumentována díky jeho knize.

Peloponéská válka znamenala ukončení vrcholného období Athén a athénské demokracie a trvale otrásla celým Řeckem. Probíhala téměř třicet let od roku 431 před naším letopočtem. Proti sobě stály athénský námořní spolek a Spartou vedený peloponéský spolek.

Sicilská expedice

Jednou z klíčových událostí konfliktu byla expedice na Sicílii. Po šestnácti letech války, v roce 415 před naším letopočtem, se Athény rozhodly dobýt Sicílii, přestože v té době panoval mezi Spartou a Athénami dočasný mír. Athénský generál Níkiás prosazoval zachování míru. Tvrdil, že výprava na dalekou Sicílii vyvolá nové ozbrojené konflikty s nepřáteli a že jeho oponent, válku prosazující Alkibiadés, je nezkušený mladý muž toužící po slávě.

Míroví štváči umlčení

Generál Níkiás politickou debatu prohrál. Thúkydídés ve své knize popisuje, jak byla celá debata o sicilském dobrodružství zmitána emocemi. Ti, kteří ji považovali za riskantní, se neodvažovali vyjádřit svůj názor. V knize VI Thúkydídés doslova píše:

„Každý se do toho podniku zamiloval. Starší muži si mysleli, že si podmaní místa, ke kterým mají plout, nebo že jsou dostatečně silní, aby je nepotkala žádná katastrofa. Muži v nejlepších letech se toužili podívat do ciziny a nepochybovali, že se v pořádku vrátí domů; zatímco myšlenkou prostých lidí a vojáků bylo vydělat si nějakou mzdu a dobývat území, která poskytnou dostatek hojnosti pro mzdu budoucí. Při tomto nadšení se těch pár, kterým se to nelíbilo, bálo, že by vypadali jako špatní vlastenci, kdyby proti tomu zvedli ruku, a tak mlčeli.“

Sicilský masakr

Athény vypravily na Sicílii mocnou armádu čítající 134 bojových lodí, další více než stovku zásobovacích lodí a tisíce vojáků.

Sicilská expedice se táhla dva roky. Po počátečních úspěších Athén dorazily do sicilského města Syrakusy posily vyslané Spartou. Athénané byli při pokusu o dobytí města poraženi. Níkiás nechtěl expedici ukončit, neboť se obával hněvu lidu. Následně přišla athénská armáda v takzvané druhé bitvě o Syrakusy o všechny lodě a možnost ústupu po moři.

Zdecimované athénské vojsko opustilo tábor, nechajíc raněné svému osudu, a pokusilo se o ústup po pevnině. U řeky Asinaro, kde se zoufalí vojáci chtěli napít, je syrakuské jednotky zmasakrovaly.

Generál Níkiás byl spolu s dalšími popraven.

Ti, kteří přežili, byli buď prodáni do otroctví, nebo zemřeli pomalou smrtí hladem v improvizovaném vězení. Pouze několika z nich se podařilo uniknout a přinést do Athén zprávu o drtivé porážce.

Nastupuje vláda 400 oligarchů

Politické dopady sicilské expedice byly dalekosáhlé. Značná část athénské vojenské síly byla zničena na sicilských plážích. Sparta začala okupovat region Attiky v blízkosti Athén a na dalších územích vypukly rebélie.

Encyklopedie Britannica to popisuje takto: „Bohatí přišli o peníze, pracující o životy a všechny společenské vrstvy o iluze.“

Nestabilní situace využily síly, kterým demokracie příliš nevoněla. Thúkydídés popisuje oligarchickou revoluci, která vypukla dva roky po sicilském masakru a během které se vlády ujal takzvaný výbor 400 oligarchů. Elitní občané Athén se domnívali, že budou schopni vládnout lépe než předchozí vláda.

Vláda 5 000

Vzhledem ke svému autoritářskému způsobu vládnutí byl výbor 400 posléze nahrazen takzvaným výborem 5 000. Jeho členy směli být všichni občané, jejichž majetek byl schopen vyprodukovat 200 řeckých jednotek suchých nebo tekutých produktů.

Sicilská expedice je podle historiků, byť ne všech, klíčovou událostí peloponéských válek, která vedla ke konečnému vítězství Sparty a porážce athénské demokracie.

Zdroje:

(1) [Thúkydídés](#)

(2) [Britannica](#)

[ZDROJ](#)